

İSRAİL'İN SALDIRILARI GAZZE'DEKİ İNSANİ KRİZİ DERİNLEŞTİRİYOR

KADRIYE SINMAZ

Referans için: Sinmaz, Kadriye. "İsrail'in Saldırıları Gazze'deki İnsani Krizi Derinleştiriyor". İNSAMER Analiz. 15.08.2022.

 Analiz

İşgal devleti İsrail'in 5-7 Ağustos arasında Gazze'ye gerçekleştirdiği saldırılar 15 yıldır abluka altında tutulan bölgeyi tekrar gündeme getirmiş ve bölgede yeni insani sorunların kapısını aralamıştır. Süreç, İsrail'in işgal altındaki Cenin şehrine düzenlediği baskın ile başlamıştır. Baskında İslami Cihad Hareketi üst düzey yetkilisi Bessam es-Saadi tutuklanmış, operasyon sırasında Filistinli bir genç öldürülmüştür. Cenin'deki baskının ardından İsrail, misilleme ihtimali gerekçesiyle 5 Ağustos'ta Gazze'ye "önleyici" hava saldırısı başlatmıştır. Gazze'nin

merkezinde bulunan bir apartmanın bombalandığı ilk saldırıda aralarında İslami Cihad'ın kuzey komutanı Teysir el-Caberi ve beş yaşında bir kız çocuğunun olduğu dokuz kişi ölmüştür. 7 Ağustos gecesi Mısır ve Birleşmiş Milletler'in (BM) arabuluculuğunda gerçekleşen ateşkes ile son bulan saldırılarda 15'i çocuk, 4'ü kadın olmak üzere toplam 46 Filistinli hayatını kaybetmiş, 151'i çocuk, 58'i kadın olmak üzere 360 Filistinli yaralanmıştır. Ateşkesin ardından sınır geçişlerine getirilen kısıtlamalar nispeten kaldırılmış ve yakıt dâhil bazı malların bölgeye

geçişine izin verilmeye başlanmıştır. Yakıt yetersizliğinden kapanan elektrik santrali de tekrar faaliyete geçmiştir. İsrail'in saldırıları sonrasında Gazze'de hayat normale dönmeye başlasa da her bir saldırı, yıllardır abluka şartlarıyla mücadele eden bölge halkı için telafisi zor kayıplara sebep olmaktadır.

İsrail neden Gazze'ye saldırdı?

İsrail, İslami Cihad komutanının tutuklanmasına karşılık verilmemiş olmasına ve Gazze'den bir saldırı yapılacağı yönünde somut deliller bulunmamasına rağmen bölgeye yoğun bir saldırı başlatmıştır. Bu saldırının temelde iki sebebi olduğu değerlendirilmektedir; İsrail'de yapılacak erken seçimler için puan kazanmak ve Filistin direniş örgütleri arasındaki ilişkiye zarar vermek.

Haziran sonunda İsrail'in 1 Kasım 2022 tarihinde -üç buçuk yıl içerisinde beşinci kez- genel seçime gideceği kesinleşmiştir. Farklı siyasi geleneklerden gelen sekiz partinin oluşturduğu ve liderliğini Naftali Bennett-Yair Lapid ikilisinin yaptığı koalisyonun ömrü ancak bir yıl olmuştur. Yapılan seçim anketlerine göre 72 yaşındaki ana muhalefet lideri Binyamin Netanyahu'ya seçmenin desteğinin arttığı anlaşılmaktadır. Lapid hükümetinin Gazze'ye yönelik son saldırılarla Netanyahu karşısında seçmeni etkileyebilmek için güçlü yönetim/şahin siyasetçi imajını parlatmak istediği yorumları yapılmaktadır. Zira İsrail

seçmeninde sağ partilere ve onların politikalarına destek devam etmektedir. İsrail'deki siyasi istikrarsızlığın temelinde ideolojik bölünmeden ziyade seçimlerin Netanyahu için referanduma dönüşmüş olması yatmaktadır. Başbakan Lapid ve Savunma Bakanı Beny Gantz yaptıkları açıklamalarla İsrail seçmenine Filistinli askerî gruplara "taviz verilmeyeceği" ve bu konuda en az Netanyahu kadar sert önlemler alındığı mesajı vermektedir.

İsrail'in Mayıs 2021'de Şeyh Cerrah Mahallesi'nden başlayarak Mescid-i Aksa ve Gazze'ye sırayla saldırılar gerçekleştirmesi, Gazze ve Batı Şeria arasındaki iletişimi canlandırmış, bu durum İsrail vatandaşı Filistinliler de dâhil olmak üzere Filistinliler arasındaki direniş ruhuna ivme kazandırmış ve Gazze'deki direniş örgütlerinin Batı Şeria'daki faaliyetlerini arttırmıştır. Son saldırı ile İsrail hem Gazze ve Batı Şeria arasındaki bölünmeyi güçlendirmek hem de Gazze'deki direniş örgütleriyle Batı Şeria'daki gruplar arasında ayrılık çıkartmak istemiştir. Sadece İslami Cihad hedeflerine saldırarak İslami Direniş Hareketi HAMAS'ı zor bir duruma sokan İsrail, henüz önceki saldırının yol açtığı zararlar ortadan kaldırılamamışken HAMAS'ın İslami Cihad'a İsrail saldırılarına karşılık vermemesi için baskı yapacağını ümit etmiştir. Fakat bu süreçte resmî olarak olaylara dâhil olmayan HAMAS, İslami Cihad'ın misilleme yapmasına da karşı çıkmamıştır. Ateşkes

ilan edildikten sonra düzenlenen basın toplantısında İslami Cihad lideri Ziyad en-Nehhale de HAMAS'ı Gazze'deki direnişin belkemiği olarak tanımlamıştır.

Gazze'de İnsani Kriz Derinleşiyor

2,1 milyon kişinin yaşadığı Gazze, dünya genelinde yüz ölçümüne oranla nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu bölgelerden biridir. İsrail, HAMAS'ın yönetime gelmesinden bu yana, 15 yıldır, bölgeyi abluka altında tutmaktadır. Abluka kapsamında Filistinlilerin balıkçılık faaliyetlerini engellemekte, Gazze Şeridi açıklarındaki doğal gaz kaynaklarının kullanım yetkisini gasp etmekte ve sınırdan insan ve mal geçişlerine kısıtlamalar getirmektedir. Bölgeye giriş çıkışların büyük oranda engellenmesi başta sağlık, eğitim, barınma olmak üzere birçok temel alanda Gazze'nin insani durum göstergelerini kritik bir seviyeye taşırken İsrail'in saldırıları bölgedeki mevcut krizi daha da derinleştirmektedir.

İsrail Gazze Şeridi'ne sık sık havadan ve karadan saldırı düzenlese de özellikle ablukanın başladığı 2007 yılından bu yana gerçekleştirdiği dört saldırı, kapsamı ve sonuçları itibarıyla büyük yıkımlara sebebiyet vermiştir. Aralık 2008'de başlayan ve 22 gün süren ilk büyük saldırıda 1.400 kişi hayatını kaybetmiştir. 2012'de düzenlenen saldırı sekiz gün sürmüş ve bu saldırıda HAMAS'ın askerî kanadının lideri Ahmed Cabari dâhil çok sayıda Filistinli ölmüştür. 2014'te ise

2.100 kişinin öldürüldüğü yedi hafta süren bir saldırı gerçekleştirilmiştir. En son Mayıs 2021'de Şeyh Cerrah Mahallesi'nde çıkan olayların Gazze'ye sıçraması üzerine başlayan İsrail saldırıları 11 gün sürmüş, saldırılarda 260 kişi hayatını kaybetmiştir.

İşsizliğin %45, yoksulluğun %60 ve güvenli gıdaya ulaşamayan ailelerin %64 oranında olduğu Gazze'ye yönelik her saldırı bölgedeki durumu daha da kötüleştirmektedir. Saldırıları özellikle sağlık sistemi üzerinde yoğun baskı oluşturmaktadır. Zira mevcut abluka koşulları sebebiyle bölgede temel ilaçlarda %40, tek kullanımlık tıbbi malzemelerde %32, laboratuvar ve kan bankası malzemelerinde %60 oranında kronik yetersizlik söz konusudur. İsrail tıbbi teşhis cihazlarının da bölgeye girişini engellemektedir. İlaç sıkıntısıyla birleşen tıbbi ekipman eksikliği bölgede uzun zamandır devam eden en temel sorunlardan biridir. İsrail saldırılarının yoğunlaştığı dönemlerde zaten zor durumda olan sağlık sistemi üzerindeki yük daha da artmakta, hastaneler ihtiyacı karşılayamaz hâle gelmektedir.

Saldırıların doğrudan ve en önemli sonuçlarından biri de yıkılan binalar ve yerinden edilen insanlardır. İsrail'in son saldırısında Gazze'de 18 bina tamamen yıkılmış, 71'i kullanılamayacak şekilde ağır hasar almıştır; 1.675 konut ise kısmen zarar görmüştür. 450 kişi evlerinde oluşan hasarlardan dolayı yerinden olmuş,

8.500 kişi de konutlarında meydana gelen hasardan olumsuz etkilenmiştir. Önceki saldırılarda zarar gören binaların iyileştirilmesi ile ilgili çalışmalar devam etse de hâlihazırda 2.200 konut yeterli fon olmadığı için yenilenmeyi beklemektedir. İsrail saldırılarının sanayi, ticaret ve tarım sektörlerine Gazze'nin farklı bölgelerinde verdiği toplam zararın yaklaşık 875 milyon dolar olduğu tahmin edilmektedir.¹

Saldırıların kısa ve uzun vadede en önemli sonuçlarından biri de bölgede yaşayan insanlarda -özellikle çocuklarda- yol açtığı psikolojik sorunlardır. Her İsrail saldırısından sonra çok sayıda Gazzeli için travma sonrası stres bozukluğu, anksiyete, obsesif-kompulsif bozukluk teşhisi konulmaktadır. Yapılan araştırmalara göre Gazze sakinlerinin üçte biri psikolojik yardıma ihtiyaç duymaktadır. Siyonist İsrail yönetiminin bu son

saldırısı, küresel boyutta ciddi bir ekonomik krizin yaşandığı ve Gazze'ye insani yardım için uluslararası mali desteğin kolayca bulunamayacağı bir dönemde gerçekleştirildiği için bu durumun bölgedeki insani krizi daha da derinleştireceği ve telafisi çok zor sonuçlara yol açabileceği değerlendirmektedir. Öyle ki 2012 yılında BM'nin hazırladığı bir raporda 2020 yılında Gazze'nin imkânlarının tükeneceği ve yaşam şartlarının oldukça zorlaşacağı kaydedilmiştir. Bugün, raporda öngörülen tarihten iki yıl sonra, Gazze'deki insani kriz İsrail'de yaklaşan erken seçimlerin de etkisiyle gerçekleşen saldırı ile son derece vahim bir hâl almıştır. Uluslararası kamuoyu İsrail'in saldırılarına ve uyguladığı hukuksuz ablukaya daha etkili bir tepki vermedikçe, Gazze'yi çok daha zor günlerin beklediği muhakkaktır.

KAYNAKÇA

1 “Latest Israeli attacks exacerbate hardships of life in Gaza”, Al Jazeera, 09.08.2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/8/9/latest-israeli-attacks-exacerbate-hardships-of-life-in-gaza>